

Over ziekte, ziekte-oorzaken en ziekte-behandeling ¹⁾

door Dr. P. R. MICHAËL

Privaat-docent in de Heelkunde aan de Universiteit te Utrecht

Zoo gemakkelijk het voor ons is dagelijks weder te spreken over gezondheid en ziekte, zoo moeilijk is het deze begrippen scherp van elkander te onderscheiden en nauwkeurig te definieeren. Niet slechts in lang vervlogen tijden, doch ook nu nog treft men de voorstelling aan, waarbij ziekten als wezens beschouwd worden; men vindt ze ook wel als zoodanig afgebeeld. Men sprak van krachten, die op geheimzinnige wijze de gezondheid ondermijnden. Ziekte was dus iets, dat buiten het individu bestond; dat den mensch kon aanvliegen en dat ook te verjagen was. Herhaaldelijk vindt men in woord en beeld ziekte als een daemon voorgesteld.

In onzen natuurwetenschappelijken gedachtengang hebben deze voorstellingen afgedaan. Gezondheid en ziekte worden niet langer beschouwd als twee toestanden van geheel verschillende orde. Dezelfde natuurwetten beheerschen de levensprocessen bij gezondheid en ziekte. Zoo is de studie der ziekten een onderdeel van de biologie en zelfs een zeer gewichtig onderdeel; de natuur verricht niet zelden pathologisch-physiologisch experimenten, welker voorwaarden wij niet zouden kunnen of mogen scheppen.

Wat moeten wij onder ziekte verstaan? Een toestand die van het normale afwijkt, hoort men antwoorden. Doch dan volgt weder de vraag: wat is normaal? Men kan de norm op verschillende wijzen trachten te benaderen. De „statistische” norm wordt uit vele waarnemingen mathematisch vastgesteld. Voor den mensch heeft *Quételet* zoo het begrip „*homme moyen*” ingevoerd. Doch zoo beschouwd is hoe-

1) Men beschouwe deze voordracht niet als een afgerond geheel, doch slechts als een inleiding tot discussie, welke over dit onderwerp plaats had op de najaars-vergadering der Chr. Vereen. van Natuur- en Geneeskundigen 1928.